

Stanowisko
KOMISJI SPRAW ZAGRANICZNYCH i UNII EUROPEJSKIEJ
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z 10 września 2020 roku
w sprawie
przekształcenia bazyliki Hagia Sophia w meczet

27 grudnia 537 roku cesarz Justynian otworzył bazylikę Hagia Sophia, najważniejszą świątynię Cesarstwa Bizantyjskiego, katedrę patriarszą oraz koronacyjną wschodniego chrześcijaństwa.

W 1453 roku, po zdobyciu miasta przez wojska osmańskie, sułtan Mehmed II Zdobywca rozkazał dobudować minarety i przekształcił bazylikę Mądrości Bożej w meczet.

W 1935 roku Mustafa Kemal Atatürk, twórca i pierwszy prezydent demokratycznej Republiki Turcji, roztropnie przekształcił ją w muzeum służące dialogowi kultur i religii.

Ten muzealny status świątyni, będący symbolem tureckiego republikanizmu, został złamany decyzją prezydenta Recepta Tayyipa Erdoğan. Już w 2016 roku zarządził On w świątyni-muzeum modły, a w lipcu 2020 roku ponownie przekształcił ją w meczet.

Od 1985 roku Hagia Sophia jest na liście światowego dziedzictwa UNESCO jako najwspanialszy obiekt architektury pierwszego tysiąclecia naszej ery. Decyzja władz tureckich o przywróceniu jej funkcji religijnych nie uwzględnia niestety światowego znaczenia tej budowli. Argument, że lepiej odzwierciedla to oblicze Turcji jako kraju muzułmańskiego, należy uznać za chybiony, jest to bowiem również jeden z najbardziej czczonych symboli chrześcijaństwa.

Przywrócenie niekonfesyjnego, muzealnego charakteru Hagii Sophii byłoby wyrazem szacunku dla obejmującej 15. stuleci niezwyklej historii tej budowli.

/-/ Bogdan Klich

Przewodniczący Komisji